

EXPUNERE DE MOTIVE

privind completarea Legii 67 din 2004 pentru alegerea autorităților
administrației publice locale, republicată în Monitorul Oficial al României,
Partea I, nr. 333 din 17 mai 2007

În vederea alegerii unor persoane cât mai reprezentative, care să apere corect interesele comunităților locale, în calitate de consilieri locali ori județeni, primari sau președinți ai consiliilor județene, *Legea nr. 67/2004 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, republicată* stabilește anumite condiții pe care trebuie să le îndeplinească cei care participă la alegeri: vârsta, de cel puțin 23 de ani; domiciliul, pe teritoriul unității administrativ teritoriale în care urmează să fie aleși (art. 4); să nu fie alienați sau debili mintal, puși sub interdicție; să nu le fie interzise drepturile electorale, pentru acea perioadă, prin hotărâre judecătorească definitivă; să nu facă parte din categoriile de persoane prevăzute la art. 40, alin. (3) din Constituția României, adică să nu fie judecători ai Curții Constituționale, avocați ai poporului, magistrați, membri activi ai armatei, polițiști și alte categorii de funcționari publici stabilite prin lege organică (art. 5).

În lege nu este prevăzută însă nici o condiție referitoare la *antecedentele penale* ale persoanelor care candidează pentru asemenea demnități.

Ca urmare, pot să fie aleși consilieri, primari sau președinți ai consiliilor județene, cetățeni care au antecedente penale (chiar și când pedepsele au fost executate în penitenciar, fiind aplicate pentru fapte grave, cum ar fi luarea de mită sau delapidarea în dauna avutului public, comise în exercitarea aceleiași demnități, a unor funcții similare sau a altor funcții publice).

Se ajunge astfel la paradoxul ca, cei care încalcă legea penală, în loc să fie apăsăți de penitența corelativă faptelor comise pentru a se îndrepta, ajung să conducă comunități locale, ceea ce afectează și mai mult ideea de ierarhie a valorilor, acești oameni certăți cu legea constituindu-se pentru mulți în modele de urmat, datorită poziției ocupate (primarul, spre exemplu, trebuie să fie, în percepția oamenilor, cel mai bun gospodar și un om corect, fiind reprezentantul lor).

Există și cazuri în care sunt candidați sau chiar aleși ca primari cetățeni ce se află în arest preventiv sau în executarea unei pedepse (de exemplu, în timpul termenului de

încercare al suspendării sau liberării condiționate), ceea ce nu este onorant pentru autoritățile publice locale, pentru democrație și pentru un veritabil stat de drept.

În plus, cei care s-au înavuțit prin mijloace infracționale au resurse sporite pentru a-și face campanii convingătoare (pot chiar încerca să cumpere voturi ale alegătorilor) folosind în mai mare măsură discursul populist și mincinos (nu mai au vreo jenă sau teamă de ridicol, din moment ce și-au pierdut onoarea și demnitatea prin săvârșirea de infracțiuni).

În practică s-a constatat că mulți din cei condamnați au recidivat, folosind aceleași metode ori altele mai periculoase (perfecționate), astfel că aleșii cu antecedente penale, profitând de noile funcții, au de multe ori tendința de a recupera “pierderile” ocazionate de procesul judiciar anterior și de executarea pedepselor, neexistând nicio garanție că aceștia nu vor săvârși alte fapte penale în dauna comunității.

De altfel, antecedentele penale îi fac pe aleși să fie șantajabili în exercitarea mandatului (în detrimentul intereselor comunității și în favoarea doritorilor de a-și însuși din banii publici) ca și în cazul celor aflați în stare de arest preventiv sau în curs de judecată. Totodată, aceștia pot să se folosească de demnitățile respective pentru a influența martori sau în general, cursul procesului judiciar în scopul sustragerii de la răspundere penală corelativă infracțiunilor comise.

În plus, practica arată că există un risc foarte mare ca persoanele trimise în judecată (inclusiv cele aflate în stare de arest preventiv) să fie condamnate (statistica Direcției Naționale Anticorupție pentru perioada 2005–2012 indică că la 1.496 inculpați condamnați definitiv prin 678 hotărâri, rata de achitare este de 9,75%). În situația condamnării aleșilor, sunt necesare noi alegeri, cheltuindu-se astfel sume importante, care vor fi suportate tot de către cetățeni, fără ca ei să aibă vreo vină.

Astfel, este imperios necesar ca, pentru apărarea imaginii autorităților publice, cât și pentru a se preîntâmpina riscul unei gestionări abuzive a resurselor comunităților locale, *să se interzică participarea la alegeri, pentru calitatea de: consilier, primar sau președinte al consiliului județean, a persoanelor care au antecedente penale.*

De altfel, interdicții datorate antecedentelor penale sunt reglementate și cu privire la posibilitatea ocupării unor funcții în anumite organisme ale statului.

Astfel, spre exemplu, potrivit art. 10, alin. 1, lit. b) din **Legea nr. 360/2002 privind Statutul polițistului**, persoana care dorește să devină polițist trebuie *să nu aibă antecedente penale sau să nu se afle în curs de urmărire penală ori de judecată pentru*

săvârșirea de infracțiuni. Reiese că această restricție își produce efecte indiferent de natura infracțiunii, de forma de vinovăție cu care a fost săvârșită fapta penală, ori de felul condamnării¹.

De asemenea, potrivit art. 14, alin. 2, lit. c) din **Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată** aceștia nu pot fi numiți în funcție dacă nu se bucură de o *bună reputație* ori au *cazier fiscal* sau *antecedente penale* (indiferent de infracțiunea comisă, felul condamnării și forma de vinovăție).

Mai mult, interdicții derivând din condamnarea pentru comiterea unor infracțiuni sunt reglementate și pentru primirea în unele profesii liberale. Spre exemplu, potrivit art. 22, lit. d) din **Legea nr. 36/1995 a notarilor publici și a activității notariale, republicată** nu poate fi notar public² cel care are antecedente penale rezultate ca urmare a *săvârșirii unei infracțiuni de serviciu sau în legătură cu serviciul, ori a comiterii, cu intenție, a oricărei alte infracțiuni*. La art. 22, lit. e) din aceeași lege se prevede și condiția ca persoana care dorește să devină notar trebuie să se bucure de o *bună reputație*.

Totodată, potrivit art. 14 lit. a) și b) din **Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată** nu poate deveni avocat “cel condamnat definitiv prin hotărâre judecătorească la pedeapsa cu închisoare pentru săvârșirea unei infracțiuni intenționate, de natură să aducă atingere prestigiului profesiei”, “cel care a săvârșit abuzuri prin care au fost încălcate drepturile și libertățile fundamentale ale omului, stabilite prin hotărâre judecătorească, sau a săvârșit abateri disciplinare grave, sancționate cu măsura excluderii din profesie, ca sancțiune disciplinară”, cât și “falitul fraudulos, chiar reabilitat”.

În plus, aleșii locali (*căroră în prezent le sunt permise antecedentele penale prin lege*) au în subordine funcționari publici, care – potrivit art. 54, lit. h) din **Legea nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, republicată** – pot ocupa asemenea funcții numai dacă nu au fost condamnați pentru săvârșirea unor infracțiuni contra umanității, contra statului sau contra autorității, de serviciu sau în legătura cu serviciul, care împiedică înfăptuirea justiției, de fals ori a unor fapte de corupție sau a unor infracțiuni săvârșite cu intenție, care i-ar face incompatibili cu exercitarea funcției publice,

¹ În situația în care pentru aleșii locali nu există asemenea interdicții, se pune întrebarea dacă este corect și ne mai aflăm într-un stat de drept în ipoteza când primarul are antecedente penale și coordonează activitatea polițiștilor, care nu au asemenea antecedente.

² Notarul, care își organizează activitatea potrivit profesiilor liberale este investit, ca și primarul sau președintele consiliului județean, cu autoritate publică, pentru ca actele sale să aibă o anumită forță juridică.

cu excepția situației în care a intervenit reabilitarea. În consecință, nu trebuie permis ca primarul sau președintele consiliului județean – care trebuie să fie respectați și să beneficieze de autoritate în fața subalternilor – să aibă antecedente penale, din moment ce pentru funcționarii din subordine există condiții restrictive în acest sens.

Examinând reglementările cuprinse în **Legea nr. 67/2004 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, republicată** reiese că *participarea la alegeri și investirea în funcțiile de consilier, primar sau președinte al consiliului județean nu este limitată de eventualele antecedente penale.*

Se constată astfel că *accesul la unele funcții publice este mai permisiv, în raport cu posibilitatea practicării unor profesii liberale, deși cei care exercită autoritatea statului trebuie să aibă, cu atât mai mult, o conduită ireproșabilă, întrucât puterile conferite îi obligă la o mai mare responsabilitate.*

De aceea, pentru înlăturarea inconvenientelor prezentate este necesar ca legea să interzică participarea la alegerile locale a persoanelor care au fost condamnate definitiv pentru infracțiuni intenționate.

De asemenea, legea ar trebui să interzică participarea la alegerile locale și a persoanelor care au fost dovedite de instanțele de judecată că au săvârșit *abuzuri prin care au fost încălcate drepturile și libertățile fundamentale ale omului*, stabilite prin hotărâre judecătorească definitivă, întrucât ar fi dezonorant pentru autoritățile statului și contraproductiv pentru cetățeni ca o comunitate locală să fie condusă, spre exemplu, de către un torționar, care nu a fost condamnat din cauza prescripției răspunderii penale ori din alte motive.

Totodată, ar trebui limitată participarea la alegeri a persoanele ce intră sub incidența bancrutei simple, bancrutei frauduloase și a gestiunei frauduloase, întrucât principala sarcină pe care o au aleșii locali constă în administrarea resurselor bănești și materiale ale comunității, astfel că devine riscant să le încredințezi pe acestea chiar celor ce nu au reușit să gestioneze corect alte afaceri.

De altfel, aceste demnități publice ar trebui să fie ocupate de cei mai onorabili cetățeni, care sunt pricepuți și respectă legea întocmai, nu de cei care au o conduită necorespunzătoare, îmbogățindu-se prin săvârșirea de infracțiuni, dorind mai apoi să fie aleși în demnități publice pentru a avea acces la banul public, ceea ce le-ar permite să-și sporească și mai mult averea profitând de noile funcții.

În țara noastră trebuie aleși conducători din rândul majorității covârșitoare a oamenilor ce respectă legile (peste 99%), astfel că sunt ilogice pledoariile pentru apărarea “dreptului” celor ce au dovedit că nu trăiesc din muncă cinstită, dar doresc să ajungă în vârful ierarhiei sociale (ascensiunea publică a infractorilor dovediți și condamnați poate fi mai facilă decât cea a oamenilor corecți din cauza avantajului folosirii în campanii a banului necinstit și a demagogiei perfecționate pe drumul infracțional parcurs anterior).

Este adevărat că dreptul de a fi ales este înscris în Constituția țării, însă exercitarea unor drepturi poate să fie restrânsă prin lege așa cum se arată în art. 53 din Constituție: “(1) Exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă se impune, după caz, pentru: apărarea securității naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și a libertăților cetățenilor; desfășurarea instrucției penale; prevenirea consecințelor unei calamități naturale, ale unui dezastru ori ale unui sinistru deosebit de grav”.

Așa cum libertatea persoanei poate fi restrânsă în cazul săvârșirii de infracțiuni, ca și dreptul la muncă (în situația funcționarilor publici, magistraților, notarilor, avocaților etc., dacă au încălcat legea penală), așa poate fi restrâns și dreptul de a fi ales, practic *dreptul de a munci* în serviciul comunității, dacă există antecedente penale. În cazul celor aleși nu trebuie să existe nici un fel de suspiciune că vor folosi funcția publică în interes personal, cu încălcarea legii. Cei care încalcă legea penală pot să muncească în orice altă meserie, conform calificării pe care o au, dar nu să ocupe funcții de autoritate publică, de conducere, care presupun responsabilități și decizii importante referitoare la ceilalți cetățeni, căci într-un stat de drept acestea trebuie să fie ocupate de cetățeni integri.

Totodată, în vederea gestionării corecte a resurselor publice și intereselor comunității, cei care candidează pentru a fi aleși trebuie să respecte – conform art. 53 alin. 1 din Constituție – morala publică (inclusiv legea, faptele penale fiind contrare moralei) și drepturile cetățenilor de a li se gospodări cinstit resursele.

Dreptul de a fi ales nu este necondiționat, el se exercită într-o societate democratică exclusiv pentru interesul general. Numai așa *se respectă cu adevărat Constituția*, fiind anormal ca o societate liberă să fie condusă de cei care încalcă legea. De altfel, dreptul de a exercita o funcție publică obținută prin alegeri este limitat și în prezent, însă numai pentru cazurile de arest preventiv sau condamnare cu executarea pedepsei în penitenciar, fără să se fi ridicat în aceste cazuri o problemă de constituționalitate.

În consecință, pentru democratizarea reală și normalizarea societății românești, astfel încât să se asigure progresul și bunăstarea oamenilor cinstiți și de bună credință, este necesar ca aleșii locali și, în general, clasa politică să fie formată din oameni integri, care să schimbe actuala imagine publică negativă a demnitarilor noștri, percepută astfel atât în rândul populației, cât și la nivelul organismelor europene și în cancelariile statelor cu o democrație consolidată.

Considerăm că această completare a legii se înscrie pe linia recomandărilor repetate din *Rapoartele Comisiei Europene pe Mecanismul de Cooperare și Verificare (MCV)*, privind respectarea statului de drept și combaterea corupției, a fenomenului infracțional în special în rândul reprezentanților clasei politice.

Astfel, față de cele arătate, propunem ca art. 5 din Legea nr. 67/2004 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, republicată să aibă următorul conținut:

“(1) Nu pot alege:

- a) debili sau alienații mintal, puși sub interdicție;
- b) persoanele lipsite de drepturile electorale, pe durata stabilită prin hotărâre judecătorească definitivă.

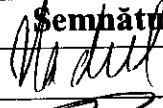
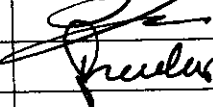
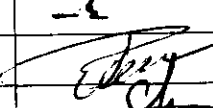
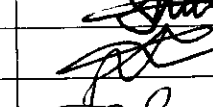
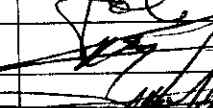
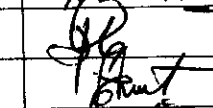
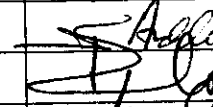
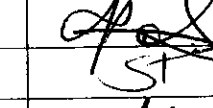
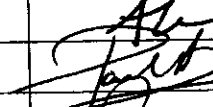
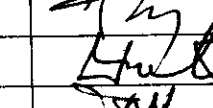
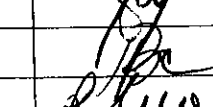
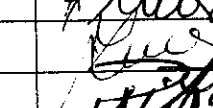
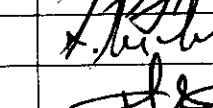
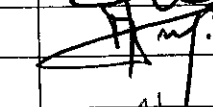
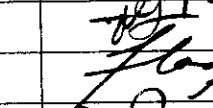
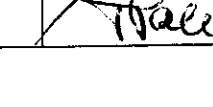
(2) Nu pot fi aleși:

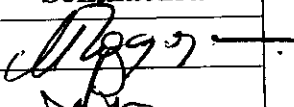
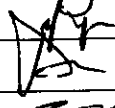
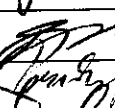
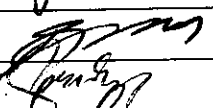
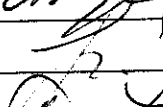
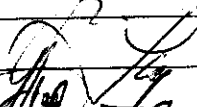
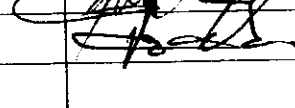
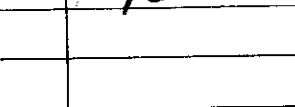
- a) cetățenii care fac parte din categoriile prevăzute la art. 40 alin. (3) din Constituția României, republicată;

- b) persoanele care fac parte din categoriile prevăzute la alin. (1);

b¹) persoanele care au fost condamnate definitiv pentru orice infracțiuni săvârșite cu intenție, sau pentru infracțiuni de serviciu ori în legătură cu serviciul săvârșite din culpă, indiferent dacă condamnarea este cu executare sau cu suspendare.”

INIȚIATOR & COSEMNATARI

Nr.	Prenume & Nume	Calitatea	Grup Parlamentar	Semnătură
1	Romeo RĂDULESCU	Deputat	PDL	
2	Teodorescu Cătălin	deputat	PDL	
3	Celala Vasile	deputat	P.R.E	
4	GUDU VASILE	deputat	PDL	
5	Romanu Căstănu Căstănu	deputat	P.C.	
6	GHEORGHE FLORIN	deputat	PDL	
7	Simona Marinică	senator	PDL	
8	Iolomituș George	deputat	PDL	
9	CHIRU GIGI CRISTIAN	senator	PDL	
10	ISAILA MARIUS CUVIN	senator	PDL	
11	SECARA FLORIN	deputat	PDL	
12	ALIX TINE	deputat	PDL	
13	PAȘCHU ERIC - MARIUS	senator	PDL	
14	VEGRU CLEMENT	DEPUTAT	INDEPENDENT	
15	GRĂZLEANU Paul - Vlad	DEPUTAT	PDL	
16	Pelcu Mihail	deputat	PDL	
17	Ionescu Constantin	deputat	PDL	
18	STOICA ȘTEFAN - DULCE	DEPUTAT	PDL	
19	Alexandru Narcis	deputat	PDL	
20	Andrei PAUL	deputat	PDL	
21	Man Mircea	deputat	PDL	
22	LAEA - MARIUS LIVIU	deputat	PDL	
23	Chiriac Tinel	deputat	PDL	
24	Bogdan Clăudia	deputat	PDL	
25	ROBERTA ANASTASE	deputat	PDL	
26	IONESCU GEORGE	deputat	PDL	
27	PISORU CĂSTĂNU	deputat	PDL	
28	Militaru Lucian	deputat	PDL	
29	PRODA CĂSTĂNU	deputat	PDL	
30	GURU DRAGOS	deputat	PDL	
31	SMĂRTINEAN CORNEL	DEPUTAT	PDL	
32	TRĂRĂȘTEȘ NIAMI	DEPUTAT	IND	
33	Vladu Iulian	deputat	PDL	
34	Paleologu Theodor	deputat	PDL	

Nr.	Prenume & Nume	Calitatea	Grup Parlamentar	Semnătura
35	Pogoraru Ciprian	SENATOR	PDL	
36	Popa Nicolae Vlad	Senat	PDL	
37	Morod Balu	Senat	PDL	
38	Oprescu Dumitru	Senat	PDL	
39	TOBIAȘCU VALERIU	SENAT	INDEPENDENT	
40	MARIAN I. CRISTIANE	DEP	PD - D H	
41	Munteanu Mircea	DEP	INDEPENDENT	
42	FLORIN URCAN	DEP	PDL	
43	BOGDANICU CRISTINA	DEP	PDL	
44	Prisacaru Isas	Sen	PDL	
45	George Flutur	Sen	PDL	
46	GATA MANIUS	Sen	PDL	
47				
48				
49				
50				
51				
52				
53				
54				
55				
56				
57				
58				
59				
60				
61				
62				
63				
64				
65				
66				
67				
68				
69				
70				